

Moderealisatie en textielverzorging S
2de graad A-finaliteit
II-MoTe-a

BRUSSEL

D/2021/13.758/102

Versie januari 2022

Disclaimer

Gezien de te grote omvang en gedetailleerdheid van het geheel van de basisvorming en de specifieke vorming zoals bepaald door de Vlaamse regering (eindtermen, specifieke eindtermen, beroepskwalificaties) zal er, in tegenstelling tot het oorspronkelijke opzet van onze leerplannen, veelal onvoldoende ruimte zijn om de leerplandoelen in dit leerplan met voldoende diepgang te realiseren binnen de beschikbare onderwijstijd of voor het schoolbestuur, het lerarenteam of de individuele leraar om eigen inhoudelijke of didactische keuzes te maken.

De leerplannen 2de graad zijn opgesteld onder voorbehoud van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het verzoekschrift waarmee de vernietiging van dat decreet wordt gevraagd.

Naargelang de samenstelling van de studierichting waarvoor een leerplan geldt, integreren de leerplandoelen eindtermen basisvorming, cesuurdoelen en/of doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. In de concordantietabel geven we duidelijk aan welke leerplandoelen de eindtermen basisvorming, de cesuurdoelen en/of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie realiseren. De opgenomen cesuurdoelen en de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie werden in overleg met de onderwijsverstrekkers vastgelegd en zijn onder voorbehoud van de goedkeuring van de curriculumdossiers 2de graad.

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Net zoals in de eerste graad zijn de nieuwe leerplannen van de tweede graad ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool en gaan ze uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

De nieuwe leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de tweede graad. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de eerste graad. In de tweede graad onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. Leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de derde graad.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school [\[zie disclaimer\]](#).

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de tweede graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de tweede graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang tussen vakken binnen studierichtingen en over studierichtingen en finaliteiten. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan voor welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren specifieke vorming om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving.

Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding**

en **creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

[zie disclaimer]

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen louter een indicatie van de nodige onderwijstijd. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen, welke methodieken ze hanteren.

1.4 Differentiatie

De nieuwe leerplannen bieden volop kansen om gedifferentieerd te werken. Ze laten toe om te differentiëren op verschillende manieren

- verschillende inhoudelijke keuzes;
- doelen integreren;
- inhouden verbreden door andere contexten aan bod te laten komen;
- verdieping aanbieden;
- in te spelen op verschillen in het abstractievermogen van leerlingen.

Differentiëren is van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen die starten in een studierichting van de tweede graad en voor wie dit leerplan bestemd is, behoren immers wel tot de doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Dikwijls hebben zij reeds een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de eerste graad, de gevolgde basisoptie, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen.

Ook de motivatie van leerlingen is soms sterk verschillend. Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door het aanbieden van meer kennis of vaardigheden leerlingen uit te dagen.

Verschillende leerinhouden aanbieden aan verschillende leerlingen is één vorm van differentiatie. Andere mogelijkheden zijn differentiëren in didactiek, in graad van autonomie en ondersteuning. De ene leerling kan snel zelfstandig werken, de andere heeft intense begeleiding nodig. In de wenken bij de leerplandoelen verwijzen we soms naar differentiatiemogelijkheden. Dat kan door al dan niet ondersteuning of hulpmiddelen aan te bieden in de vorm van voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...

Didactische differentiatie kan ook betrekking hebben op het flexibel aanwenden van de beschikbare leertijd, zoals variëren in tempo van onderwijzen en in leertempo van leerlingen, de ene leerling of leerlingengroep wat meer tijd geven dan de andere om hetzelfde te leren.

Differentiatie kan ook door leerlingen naar verschillende producten te laten toewerken die dan naar gedifferentieerde vormen van evaluatie leiden.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het nieuwe leerplanconcept en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de samenhang met de eerste graad, de samenhang in de tweede graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle leerplandoelen zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de **tweede graad**. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar relevant verwijzen we ook naar **samenhang met de eerste graad** en naar specifieke items die reeds in de leerplannen van de eerste graad aan bod kwamen.

Ten slotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar beroepskwalificaties.

1.6 Tot slot

[zie disclaimer]

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende

vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische begeleiding – ondersteuning waar nodig.

2 Situering

2.1 Samenhang in de tweede graad

2.1.1 Samenhang binnen de studierichting

Maatschappelijke vorming: de leerplandoelen in de artistieke component kan je aan bod laten komen in samenhang met een aantal creatieve doelen in dit leerplan.

2.1.2 Samenhang over de finaliteiten heen

De studierichting Moderealitatie en textielverzorging in de A-finaliteit heeft raakpunten met de studierichting Creatie en mode in de D/A-finaliteit. De focus van beide studierichtingen is echter verschillend. In de A-finaliteit vormen we leerlingen om uitvoerende taken (stikken, snijden, strijken) op te nemen in de confectiesector en de retouche. De modeverkoop, die niet aan bod komt in Creatie en mode, is in Moderealitatie en textielverzorging een belangrijk onderdeel.

2.2 Plaats in de lessentabel

In de modellessentabel zijn voor dit leerplan 32 graduren voorzien. [zie disclaimer]

Een evenredige verdeling tussen beide onderdelen CPL en Mode lijkt niet aangewezen. Om alle vaardigheden voor mode te kunnen realiseren zal iets meer tijd moeten worden voorzien. Een mogelijke verdeling van onderdelen over de tweede graad:

- Min 6u/week voor CPL
- Min 8u/week voor Mode
- 2u/week naar keuze afhankelijk van de schoolcontext, opdrachten en competenties leraren, keuze van de doelen ...

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Moderealitatie en textielverzorging en het vormingsconcept

Het leerplan Moderealitatie en textielverzorging is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische vorming en sociale vorming. De wegwijzers **kwetsbaarheid en belofte**, **rechtvaardigheid** en **duurzaamheid** maken er inherent deel van uit.

Technische vorming

Techniek uit zich als een scheppende menselijke drijfveer om materiële omstandigheden voortdurend aan te passen. Bij het inzetten van technische vaardigheden krijgen jongeren kansen om te groeien in autonomie en verbondenheid. Elk technisch handelen grijpt immers in op een activiteitenketting van

mensen en dingen: het productieproces is een aaneenschakeling van stappen en activiteiten. Technische keuzes hebben ook ethische consequenties. Leerlingen zullen meer dan ooit geconfronteerd worden met de vraag naar **duurzame** ontwikkelingsprocessen, productiemethoden en verantwoorde keuzes qua materialen en middelen. Bij dit alles zal ook aandacht zijn voor ethisch ondernemen: de modewereld komt naar buiten als een wereld van veel glitter en glamour. Daarachter zit vaak een wereld van bittere ellende van slecht betaalde werknemers in onveilige of ongezonde werkomstandigheden in lageloonlanden (**rechtvaardigheid**). Het is goed dat ook daar oog voor is.

Sociale vorming

Door sociale vorming leren leerlingen zichzelf en de ander kennen. De leerlingen hebben zelf zeer diverse culturele, sociale en religieuze achtergronden. In de modevakken kan en mag je daar niet aan voorbij gaan. De leerlingen krijgen kansen om hun identiteit te ontplooiën en hun wereldbeeld te verruimen. Er wordt meer dan vroeger ingespeeld op de diversiteit binnen de leerlingengroep. Niet enkel gaat de aandacht naar de westerse mode, ook andere culturele en etnische invloeden kunnen aan bod komen. Vanuit het klantgericht handelen is het respecteren van de medemens essentieel: leerlingen zullen geconfronteerd worden met mensen die niet voldoen aan het standaard profiel qua maten en uiterlijke kenmerken; ze zullen opdrachten krijgen voor mensen met een beperking. Daar discreet, correct en respectvol mee omgaan zal een belangrijk deel uitmaken van de vorming.

De leerlingen worden gesteund in het leren leren volgens de eigen mogelijkheden en beperkingen. Sommige leerlingen hebben in deze fase van hun eigen ontwikkeling een eerder laag zelfbeeld. In een sector waar het uiterlijk zo belangrijk is, kunnen leerlingen worstelen met eigen lichamelijke onzekerheden en daardoor zeer **kwetsbaar** zijn. Het zal belangrijk zijn om kansen te grijpen om aan dit zelfbeeld te werken en leerlingen sterker te maken in onze maatschappij met respect voor hun eigenheid (**belofte**).

Economische vorming

Door economische vorming leren leerlingen over het belang van economie in de wereld en in hun eigen leven. Economische vorming zet leerlingen ertoe aan een rol binnen de samenleving op te nemen. Leerlingen denken na over de relatie tussen welvaart en welzijn, ecologie en economie, economische vrijheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Het afwegen van diverse argumenten binnen de verkoopcontext i.v.m. de consumptiemaatschappij krijgen een plaats (**rechtvaardigheid**). Vaak zien leerlingen niet uit zichzelf dat er ook een keerzijde zit aan het steeds meer en goedkoper produceren.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Werkstukken in diverse soepele materialen realiseren en retoucheren

De leerlingen knippen, stikken, strijken en wassen kleding en interieurartikelen. Er wordt gewerkt vanuit stappenplannen en technische fiches waarmee leerlingen diverse afwerkingstechnieken inoefenen. Een aantal van die technieken komt eveneens terug bij het uitvoeren van retouches, maar daarvoor komen ook specifieke technieken aan bod. De leerlingen leren de retouches aan te duiden en noteren de nodige gegevens op een retouchefiche, ook digitaal. Er wordt voldoende aandacht besteed aan de inrichting en veiligheid van de werkpost.

Visueel presenteren binnen de context van mode

De leerlingen maken 2D- en 3D-presentaties volgens een concept en volgens richtlijnen. Daarbij komen eveneens sociale en communicatieve vaardigheden aan bod. De leerlingen kunnen hun creativiteit

aanwenden voor een aantal presentaties of werken vanuit een vastgelegd winkelconcept, ook in het kader van e-commerce.

Modetrends, materialen en afwerkingen bestuderen

De leerlingen maken kennis met diverse aspecten van het brede modegebieden zoals artikelkenmerken, diverse stijlen binnen lifestyle en mode, het kleurbeeld in de mode en duurzaamheidsaspecten. Er wordt in de eerste plaats aandacht besteed aan de actuele trends, materialen en afwerkingen.

3.3 Opbouw

- CPL (Commerciële Presentatie en Lifestyle)
 - Commerciële artikelenkennis (accessoires, kleding en interieurartikelen)
 - Etaleren en presenteren
- Mode
 - Assemblage en afwerkingstechnieken
 - Retouchetechnieken

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang in de tweede graad

- Maatschappelijke vorming:
 - samenleven en met elkaar omgaan in een diverse samenleving;
 - de duurzame ontwikkelingsdoelen, duurzaamheidskwesties;
 - creëren vanuit eigen verbeelding.

3.4.2 Samenhang met de derde graad

Na de tweede graad kunnen de leerlingen kiezen voor een verdere opleiding in de modesector: daar zullen ze verder gaan met de uitvoerende taken in een modeatelier of retoucheatelier en opgeleid worden voor de mode-verkoop. Andere leerlingen zullen kiezen voor de derde graad textielverzorging.

3.5 Aandachtspunten

De leerlingen die deze studierichting volgen hebben vaak een zeer diverse culturele, sociale en religieuze achtergrond. In het modevak kan en mag je daar niet aan voorbij gaan. Het is belangrijk om de leerlingen te steunen in het leren leren volgens de eigen mogelijkheden en beperkingen. Ze krijgen kansen om hun identiteit te ontplooiën en hun wereldbeeld te verruimen. Het zal belangrijk zijn om kansen te grijpen om hun zelfbeeld op te krikken en hen sterker te maken met respect voor ieders eigenheid. Om die reden maken communicatieve vaardigheden deel uit van dit leerplan. De bereidheid om naar elkaars mening te luisteren speelt hier ook op in.

Leerlingen die deze richting volgen, halen hun motivatie voornamelijk uit het zelf beleven en uitvoeren van taken. Ze leren dus al doende. Taken die ze met succes uitvoeren, geven hun het nodige zelfvertrouwen om een volgende, iets complexere taak aan te vatten.

De meeste doelen kunnen gerealiseerd worden via een leerproces waarbij de leerlingen stap voor stap leren, groeien in zelfstandigheid en ervaren hoe ze de verschillende taken tot een goed einde kunnen brengen.

De leerplandoelen stellen geen volgorde van werken voor. Er kan aan verschillende doelen tegelijk gewerkt worden gedurende een project over de verschillende onderdelen heen.

CPL is het onderdeel waarbij we de leerlingen vooral een brede vorming willen aanbieden binnen de context van mode: lifestyle, commerciële gerichtheid en kennis van de mode- en interieursector. Het steeds belangrijker wordende ICT-verhaal wordt geïntegreerd, zowel op persoonlijk vlak als binnen de beroepscontexten. CPL wil de leerlingen voorbereiden op werken in verkoop, mode en retouche in de derde graad.

Er is ruimte om breed, projectmatig en conceptueel te werken.

Het onderdeel **Mode** focust op technische vaardigheden voor mode, interieurartikelen en accessoires. De leerlingen leren diverse technieken voor confectie en retouche en naargelang de noodzaak worden die meerdere keren ingeoefend via verschillende werkstukken. De vakgroep kan bepalen welke werkstukken worden uitgevoerd om bepaalde technieken aan te leren en in te oefenen. Tegen het einde van de tweede graad kan de leerling een aantal werstukken zelfstandig uitvoeren. Leerlingen krijgen strategieën aangereikt om die zelfstandigheid op te bouwen, onder andere door het doelmatig gebruik maken van technische fiches, (al dan niet) digitaal aangeboden. Het goed organiseren van de werkpost is eveneens belangrijk.

Ook in de modevakken is er aandacht voor een bredere vorming met aandacht voor duurzaamheid, budget, ICT ... Belangrijk is dat het modische aspect steeds centraal staat en dat daarvoor wordt samengewerkt met CPL.

Nieuw is het aspect **Retouche**: een aantal vaardigheden moeten in de tweede graad bereikt worden, wil men op het einde van de derde graad voldoende vaardig zijn om in overleg met klanten naar hun wensen te kunnen retoucheren.

Om de beroepsgerichte vorming in de A-finaliteit effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Zij fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming, ze zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. Je vindt die generieke onderbouwende competenties in LPD 0.

4 Leerplandoelen

LPD 0 De leerlingen handelen

- **in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures);**
 - **kwaliteitsbewust;**
 - **economisch en duurzaam;**
 - **veilig, ergonomisch en hygiënisch.**
- ✓ Het leerplandoel bouwt verder op een aantal funderende doelen opgenomen in het Gemeenschappelijk Funderend leerplan. Door het doel te realiseren draag je bij tot de realisatie van de volgende doelen van het GFL:
- LPD 2.1: de leerlingen gedragen zich zorgzaam en respectvol in relaties.

- LPD 2.3: de leerlingen werken samen om bij te dragen aan een gemeenschappelijk resultaat.
 - LPD 3.3: de leerlingen ontwikkelen een integere en op rechtvaardigheid en duurzaamheid gerichte levensbeschouwing.
 - LPD 3.4: de leerlingen werken aan een rechtvaardige en duurzame samenleving waar plaats is voor iedereen.
 - LPD 5.1: de leerlingen doorlopen een creatief denkproces waarbij ze een zelfgekozen idee onderzoeken en vormgeven in de praktijk.
 - LPD 8.3: de leerlingen handelen veilig in de school en respecteren de veiligheidsvoorschriften en procedures.
 - LPD 10.1: de leerlingen gaan op een respectvolle manier om met regels en afspraken in de school en in de samenleving.
 - LPD 10.2: de leerlingen maken onderbouwde en verantwoorde ethische keuzes.
- ✓ Vanuit LPD 18 bekijken de leerlingen de kwaliteit van het werk.
 - ✓ In LPD 4, LPD 8 en LPD 22 gaat aandacht naar duurzaamheid en het economisch handelen binnen de modesector: zowel het bredere plaatje van het consumptie- en productieproces in een geglobaliseerde wereld, als het eigen handelen komen aan bod.
 - ✓ In LPD 15 gaat veel aandacht naar ergonomisch werken.

4.1 Commerciële presentatie en lifestyle (CPL)

De doelen worden gerealiseerd binnen de schoolcontext of gesimuleerde situaties en via praktische opdrachten uitgevoerd.

4.1.1 Commerciële artikelenkennis (accessoires, kleding en interieurartikelen)

LPD 1 De leerlingen illustreren karakteristieken van een bepaalde stijl binnen lifestyle en mode.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 2

- ✓ Je kan een stijl kaderen in een bepaalde sociale, religieuze of culturele leefwereld. Dit kan bv. vanuit de leefwereld en de diversiteit van de leerlingengroep, het bestuderen van het straatbeeld, informatieverwerving. Voorbeelden van verschillende stijlen: bohemien, romantisch, sportief, klassiek.
- ✓ Je besteedt best voldoende aandacht aan actuele modetrends, modeontwerpers, de modeweken.

LPD 2 De leerlingen vergelijken het assortiment van winkels en webshops.

- ✓ Je vertrekt best van wat typisch is voor het lopende seizoen. In de loop van de tweede graad komen zo de verschillende seizoenen aan bod.
- ✓ Er kan aandacht gaan naar: artikelkenmerken, assortimentsbreedte en -diepte, seizoenassortimenten, doelgroepen en prijscategorie.

- ✓ Het is goed dat er voldoende verschillende soorten winkels en webshops aan bod komen zoals grote en kleine modezaken. Om dit doel te realiseren is het aangewezen om een bezoek te brengen aan diverse winkels.

LPD 3 De leerlingen lichten het kleurbeeld in de actuele mode toe op basis van de basisbegrippen uit de kleurenleer.

- ✓ Je besteedt vooral aandacht aan de kleuren zelf en wat kleuren in het actuele modebeeld betekenen. Bekijk minimaal twee seizoenen: winter en zomer.
- ✓ De aantrekkingskracht van de kleuren in bv. de etalage en winkelruimte kan je het best bekijken door met je leerlingen naar verschillende winkels te gaan.

LPD 4 De leerlingen illustreren aspecten die het evenwicht tussen commerciële belangen, duurzaamheidsaspecten en persoonlijke behoeften van mensen beïnvloeden.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 6, 7, 17, 19

- ✓ De modewereld komt naar buiten als een wereld van veel glitter en glamour. Tegenover die glamour zit vaak een bittere ellende van slecht betaalde werknemers in onveilige en ongezonde werkomstandigheden. Het is goed dat daar oog voor is. Het koopgedrag van de consument kan je plaatsen tegenover de gigantische impact van fast fashion; de wegwerpmaatschappij tegenover duurzaamheid.
- ✓ Besteed aandacht aan pro en contra van online shoppen, buitenland versus binnenland; de invloed op economisch gebied, bv. wat zijn de gevolgen op economie, duurzaamheid en milieu wanneer een klant een artikel van één euro aankoopt uit China?
- ✓ Maak de leerlingen attent op het feit dat eco-labels niet enkel vanuit ecologische bedoelingen maar ook vanuit commerciële belangen worden gebruikt. Zet je leerlingen aan om bewuster te kiezen voor bv. duurzame materialen of verantwoorde labels.

LPD 5 De leerlingen registreren de binnenkomende goederen en plaatsen ze op de bestemde plaats.

- ✓ Het lezen van de etiketten in kledingstukken en linnengoed verdient voldoende aandacht.
- ✓ In het kader van textielverzorging besteed je aandacht aan ontvangen, labelen en sorteren van het wasgoed volgens soort, kleur, de aard van het textiel en volgens vlekken en vuil.
- ✓ In het kader van winkelverkoop besteed je aandacht aan volgende handelingen: de levering controleren (leveringsbon/bestelbon) en registreren (aanduiden of noteren), de artikels etiketteren, commercieel ordenen, voorraden tellen en tekorten signaleren.
- ✓ Nauwkeurig werken is noodzakelijk.
- ✓ De bestemde plaats is afhankelijk van de context, bv. stock, de winkel, de diverse locaties voor was of strijk.

4.1.2 Etaleren en presenteren

LPD 6 De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe bij het geven van informatie.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6

Samenhang eerste graad: In de eerste graad komen onderstaande attitudes en vaardigheden aan bod. Diezelfde attitudes en vaardigheden komen ook aan bod in de algemene vorming in de 2de graad (Gemeenschappelijk funderend leerplan):

- Op een respectvolle omgaan met elkaar en empathie tonen;
 - Inzicht in de samenhang tussen gevoelens, gedachten en gedrag;
 - Aanvaardbaar verbaal en non-verbaal gedrag stellen in formele en informele situaties;
 - Grenzen stellen en bewaken;
 - Feedback geven bij een gebeurtenis;
 - Hanteren van sociale rollen zoals hulp bieden, zich present stellen, zich discreet opstellen, opkomen voor zichzelf, leiding geven ...;
 - Inzetten van strategieën (communicatie in het Nederlands).
- ✓ Lichaamstaal en voorkomen spelen een doorslaggevende rol in het communiceren met anderen (verbale en non-verbale communicatie). Aspecten van lichaamstaal zijn bv. houding, intonatie, mimiek, verzorgde uitstraling ...
 - ✓ De leerlingen leren hoe ze gepast communiceren aan de hand van een rollenspel. Het is belangrijk zich aan te passen aan de doelgroep/klant. De leerlingen kunnen oefenen door het (mondeling) presenteren van hun eigen werk. Zo ontwikkelen ze spreekdurf.
 - ✓ Digitale vormen van communicatie kunnen hier ook al aan bod komen.

LPD 7 De leerlingen illustreren het belang en de functie van visual merchandising en winkelconcept vanuit fysieke winkels en webshops.

- ✓ Om dit doel te realiseren is het aangewezen een bezoek te brengen aan diverse fysieke winkels. Om webshops voldoende te kunnen bekijken kan je de leerlingen online laten zoeken.

LPD 8 De leerlingen creëren een ruimtelijk object i.f.v. visual merchandising op basis van textielmaterialen.

Samenhang tweede graad: II-Mavo-a LPD 33

- ✓ Het is aangewezen dat leraren strategieën aanreiken die de creativiteit van de leerlingen stimuleren.
- ✓ Je kan eventueel ook met andere materialen werken in het kader van restyling of upcycling.

LPD 9 De leerlingen brengen digitaal eenvoudige wijzigingen aan in

- vlaktekeningen van retouchefiches;

- **composities;**
- **modeltekeningen.**
 - ✓ Relevante softwareprogramma's voor het digitale tekenen: grafische tekenprogramma's of de tekenmogelijkheden bij tekst- en presentatieprogramma's.
 - ✓ De leerlingen kunnen snel composities samenstellen in het kader van VM. De leerlingen kunnen bv. ook een eenvoudig label opmaken.
 - ✓ De leerlingen brengen wijzigingen aan bij modellen in het kader van retouches, bv. verlengen of verkorten.
 - ✓ Je kan de leerlingen de mogelijkheden laten verkennen vanuit voorbeelden van modeltekeningen. Je kan bv. accentueren en camoufleren, de invloed van optische effecten van kleurencombinaties en bedrukkingen aanbrengen ...

LPD 10 De leerlingen realiseren een 2D- en 3D-presentatie van

- **linnengoed;**
- **accessoires en kleine interieurartikelen;**
- **kledij en schoenen.**
 - ✓ Vertrek vanuit de basiscomposities: op rechte basis, doorlopende hoogtelijn, schuine breedtelijn, met meerdere breedtelijnen, meerdere dieptelijnen, etaleerrichting.
 - ✓ Je kan een paspop laten aankleden om iets te presenteren.
 - ✓ Laat diverse 3D-technieken aan bod komen.
 - ✓ Presenteren kan op verschillende locaties gebeuren, zowel in de modelokalen als op andere plaatsen binnen en buiten de school.

LPD 11 De leerlingen verpakken artikelen op passende of originele wijze.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 33

- ✓ Bij vele winkels maakt de verpakking deel uit van het concept.
- ✓ Je kan het creatieve mee opnemen en daarvoor middelen en materialen aanbieden.
- ✓ In het kader van textielverzorging is het belangrijk om ermee rekening te houden dat de normen meestal vastliggen.

4.2 Mode

Het gebruik van het toepasselijk bronnenmateriaal voor technieken kan de efficiëntie en de motivatie bij de leerlingen verhogen. Het bestaande bronnenmateriaal is zeer divers: van tekst tot informatieve filmpjes.

Het nastreven van de vooropgestelde kwaliteitseisen en toleranties draagt bij tot een goed afgewerkt product.

4.2.1 Assemblage- en afwerkingstechnieken

De focus ligt op het realiseren van eenvoudige, symmetrische werkstukken in gemakkelijk verwerkbaar stoffen.

LPD 12 De leerlingen meten correct specifieke maten op.

Samenhang tweede graad: II-Wis-a LPD 2

- ✓ Nauwkeurig opmeten is noodzakelijk.
- ✓ De leerlingen leren de nodige opmetingen doen in functie van hun uit te voeren werk:
- De belangrijkste lichaamsmaten: totale lengte, borstomtrek, lendentrek, heupentrek. Op basis daarvan bepalen ze een correct maatnummer. Daarbij maken de leerlingen kennis met verschillende matentabellen.
- De noodzakelijke opmetingen voor andere confectie-artikelen. Dat kunnen zijn: accessoires, gordijnen, kussens en andere interieurartikelen.

LPD 13 De leerlingen realiseren een eenvoudig snijpatroon.

Samenhang tweede graad: II-Wis-a LPD 6

- ✓ Bij dit doel verwerven de leerlingen inzicht in het belang van naadwaarden.
- ✓ Een volledig snijpatroon bevat gegevens zoals draadrichting, naadwaarden, merkpunten, symbolen.
- ✓ Bij dit doel kan je werken vanuit uitraderen, omlijnen of het digitaal uitprinten van patronen. Let er wel op dat niet te veel tijd wordt verloren. Je kan ook vertrekken van een aangereikt modelpatroon.
- ✓ Leerlingen gebruiken gepaste materialen zoals geodriehoek, fijn potlood, boogmal.

LPD 14 De leerlingen snijden, stikken, strijken en wassen katoen, linnen en wollen stoffen en aanverwante gemengde weefsels met aandacht voor de belangrijkste kenmerken, mogelijkheden en beperkingen.

- ✓ Het is de bedoeling dat de leerlingen de eigenschappen en verwerkingsmogelijkheden leren kennen vanuit het verwerken van de stoffen.
- ✓ De informatie vanuit CPL kan je samenvoegen met de informatie die leerlingen zelf halen uit het verwerken van de materialen.
- ✓ Het is zeker nuttig om bij het gebruik van mengweefsel de vergelijking te maken met de verwante zuivere stoffen.
- ✓ Je kan de leerlingen laten testen op verschillende stoffen. Ook uit een verkeerde behandeling kan men veel leren.
- ✓ De leerlingen kunnen hun bevindingen noteren (registreren, rapporteren).

LPD 15 De leerlingen richten hun werkpost veilig, ergonomisch en efficiënt in.

Samenhang tweede graad: II-LiOp-ddaa LPD 7

- ✓ De leerlingen besteden voldoende aandacht aan de veiligheidsvoorschriften, niet enkel van de eigen werkpost, maar ook binnen het atelier of het lokaal.
- ✓ De veiligheidsinstructiekaarten en handleidingen van de verschillende apparaten kunnen geraadpleegd worden.
- ✓ De verschillende werkposten komen aan bod: leren interpreteren en toepassen.

LPD 16 De leerlingen stellen de naaimachine in voor een correcte steekvorming in functie van garen en stof.

- ✓ Het is goed dat voldoende aandacht gaat naar bedrading, steeklengte en steekbreedte, keuze en vervanging van naalden en persvoet, eenvoudige stringen en klein onderhoud.
- ✓ Je kan gedifferentieerd werken waarbij de leerlingen de nodige begeleiding krijgen om tot zelfstandigheid te komen. Voor sommige leerlingen zal dat veel tijd vergen.

LPD 17 De leerlingen voeren afwerkingstechnieken uit volgens een stappenplan en technische fiche.

- ✓ Technische fiches niet enkel op papier, maar ook digitaal, via filmpjes ...
- ✓ Binnen de vakgroep spreek je best een logische leerlijn af. De technieken worden meerdere keren uitgevoerd. Dan pas zullen leerlingen dit echt onder de knie krijgen.
- ✓ De volgende afwerkingstechnieken kunnen in tweede graad al aan bod komen:
 - Verzamelnaden/dubbelen.
 - Randafwerkingen, bv. enkele zoom, dubbele zoom, handgenaaide zoom, valse zoom, biesafwerkingen.
 - Sluitingen
 - Ritsen, bv. rits met één stiksel, rits met twee stiksels, blinde rits, gulpsluiting ...
 - knoopsgat en knoop.
 - Zakken, bv. steekzak, opgestikte zak, zak in naad ...
 - Splitten, bv. split in naad, split met beleg, Amerikaans mouwsplit ...
 - Nepen en plooiën.
 - Hemdbloeskragen.
 - Tussenstrijk uitvoeren, bekleden of strijken van sluitings- en verstevigingselementen en aangebrachte markeringen en plooiën.

LPD 18 De leerlingen wassen en strijken een afgewerkt stuk.

- ✓ Het strijken van een afgewerkt stuk is een laatste controle.
- ✓ De leerlingen leren de basisprincipes van het wasproces en wasmogelijkheden.

- ✓ Je besteedt voldoende aandacht aan de juiste droogmethode voor de verschillende stoffen.
- ✓ Je kan dit doel in samenhang zien met LPD 5 en LPD 11.
- ✓ Maak gebruik van een (semi-)professioneel strijkijzer, strijkpers, strijktafel met afzuiging.

4.2.2 Retouchetechnieken

De retouches worden steeds uitgevoerd op artikelen en materialen die eerder al aan bod kwamen.

LPD 19 De leerlingen duiden retouches aan en noteren de noodzakelijke informatie op de retouchefiche.

- ✓ Afhankelijk van de soort retouche moet er al dan niet gepast worden.
- ✓ Bij het aanduiden van de retouches komen de volgende aspecten aan bod:
 - de maat nemen;
 - correcte manier van passen;
 - wegspleiden;
 - losknippen;
 - noodzakelijke merktekens;
 - volgorde van aanpas;
 - verstellen.
- ✓ Op de retouchefiche noteren de leerlingen:
 - soort retouche;
 - gewenste afwerking;
 - standaard prijzen;
 - ...
- ✓ De retouchefiche kan al dan niet digitaal worden ingevuld (zie ook LPD 9).
- ✓ Leerlingen gebruiken steeds de juiste vaktaal.

LPD 20 De leerlingen kiezen de nodige materialen rekening houdend met de retouchefiche.

- ✓ Bv. juiste kleur, juiste stikzijde, juiste accessoires, juiste maat van een knoop, soort knoop, stiknaalden ... Daarbij nemen de leerlingen verantwoordelijkheid om tot het best passende voorstel te komen.
- ✓ Besteed aandacht aan de meest efficiënte technieken voor het losmaken en maak gebruik van het juiste materiaal zoals lostornmesje, breekmes, schaar.

LPD 21 De leerlingen voeren eenvoudige retouches uit.

- ✓ Eenvoudige retouches zijn: verkorten van een rok of broek, kleine verstelwerkjes (knoop aannaaien of verplaatsen, opnaaien van embleempje), rits vervangen of herstellen, versmallen van broek of rok ...

- ✓ Tijdens het retoucheren komen de technieken uit LPD 14 terug.
- ✓ Het volgen van een stappenplan is aangewezen. Voor vele leerlingen is het goed de instructies visueel voor te stellen.

LPD 22 De leerlingen passen creatieve retouchetechnieken toe.

- ✓ Besteed aandacht aan restyling, het hergebruiken van materialen. Je kan iets nieuws samenstellen uit verschillende artikelen of iets costumizen of pimpen. Via upcycling wordt een meerwaarde gecreëerd bij het nieuwe artikel. In de tweede graad vertrek je vanuit een concrete opdracht door de leraar. De leraar geeft ook de nodige tips en reikt voorstellen aan.

5 Lexicon

Accessoire

Alle bijbehorende artikelen naast kleding, zoals handtas, schoenen, ceintuur, juwelen. Economisch zijn accessoires van enorme betekenis. Bij sommige merken bedragen de inkomsten uit dit segment tot 80% van de omzet.

Artikelenkenmerken

- Stoffen, leder en andere materialen
- Stijl
- Belijning
- Details
- Afwerking
- Kwaliteit
- Duurzaamheid
- Onderhoudsmogelijkheden
- ...

Assortimentsbreedte en -diepte

Breedte: het aantal productgroepen dat een bedrijf of kledingzaak heeft zoals rokken, broeken, accessoires, maar ook dameskleding, kinderkleding, mannenkleding. Ook binnen een productgroep zoals bv. dameskleding kan er een assortimentsbreedte zijn.

Diepte: Het aantal variëteiten binnen een productgroep van een bedrijf of kledingzaak. Een speciaalzaak heeft over het algemeen een diep assortiment.

Basisbegrippen uit de kleurenleer

- Primaire, secundaire en tertiaire kleuren
- Wit en zwart
- Complementaire kleuren
- Kleurencirkels en kleurgroepen
- Kleurkarakterkenmerken:
- licht en donker
- helder en gedempt

- warm en koel
- tonen en tinten
- kleurcontrasten

Compositie

Compositie is in de beeldende kunst het ordenen van beeldelementen volgens een vooraf bepaalde strategie. Het is een poging tot creëren van orde in de chaos.

Customizen van een artikel

Aanpassen van een artikel volgens de wensen van de klant.

Diverse 3D-technieken

- vouwtechnieken
- hangtechnieken
- presentatie op pop
- liggende presentaties
- hangende presentaties

Duurzaam

Producten en diensten geschikt of bestemd voor een lange levensduur; degelijk, onverslijtbaar, solide, sterk ... in tijdsduur en ontwikkeling (proces).

Duurzame modevoorbeelden: gebruiken en hergebruiken van natuurlijke en gerecycleerde materialen, restyling en upcycling, Fair Trade Fashion (eerlijke productie en handel), productie met respect voor milieu en mens, Slow Fashion (tijdloze collecties met een hoge kwaliteit die lang meegaan), zuinigheid in gebruik van materialen, respect voor gereedschappen ...

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's): de Verenigde Naties keurde in 2015 zeventien doelstellingen en subdoelstellingen goed die mensen en landen moeten aanzetten tot actie in domeinen die van cruciaal belang zijn voor de mensheid en de planeet. Deze doelstellingen zijn geïntegreerd en ondeelbaar en zorgen voor een evenwicht tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: de economische, sociale en milieudimensie. De doelstellingen kunnen worden onderverdeeld in vijf thema's: Mensen (People), Planeet (Planet), Welvaart (Prosperity), Vrede (Peace) en Partnerschap (Partnership).

Elementen winkelconcept

- logo
- huisstijl
- uithangbord
- meubilair
- sfeer: kleuren, verlichting, muziek

Huisstijl

De huisstijl van een organisatie of bedrijf is de bewust gekozen wijze van presentatie naar buiten toe. In de enge definitie is een huisstijl de visuele identiteit van een organisatie (logo's, kleur, typografie, opmaak, bedrijfskledij ...) Ruimer gaat het ook over gedrag en communicatie.

Retouchefiche

Een retouche fiche is een werkfiche waarop de technische gegevens van de desbetreffende retouche ingevuld worden.

Technische fiche

Een technische fiche is een werkfiche waarop alle technische gegevens staan om een werkstuk te realiseren. Een technische fiche kan een werkvolgorde of beschrijving bevatten, vlaktekeningen, technische tekeningen, symbolen ...

Visual Merchandising (VM)

Visual merchandising wordt ook wel 'Instore presenteren' genoemd en is een belangrijk onderdeel van de sfeerbeleving van een merk- of winkelconcept. Alles wat te maken heeft met een commerciële visuele ervaring en de beleving van een optimale klantreis door de winkel, bv. de keuze van licht, geur en geluid, presentatie op de juiste plekken ...

Vlaktekeningen

Vlaktekeningen zijn technische (manueel of digitaal) schetsen waarop details en afwerkingen duidelijk weergegeven zijn in tegenstelling tot een ontwerp of sfeer of presentatietekening.

6 Basisuitrusting

6.1 Infrastructuur

Een multifunctioneel lokaal waar de sfeer van de studierichting wordt uitgestraald en:

- met multifunctionele ophangmogelijkheden;
- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is
 - om communicatieve werkvormen te organiseren;
 - voor verschillende opstellingen. De herschikking van de tafels en stoelen moet snel en gemakkelijk kunnen verlopen;
 - om voldoende didactisch materiaal te kunnen opbergen;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend) beeld kwaliteitsvol te projecteren;
- met eventueel de mogelijkheid tot verduistering (afhankelijk van de lichtinval en projectieapparatuur);
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Een bergruimte om materialen, leermiddelen en didactisch materiaal op te bergen. De bergruimte moet voldoende groot zijn om materialen voor visual merchandising op te bergen. Displays, presentatiepoppen, accessoires en werkmateriaal kunnen behoorlijk wat plaats innemen. Aangezien dergelijke materialen duur kunnen zijn, wordt zoveel mogelijk gerecycleerd.

Een zone om afval te sorteren, recyclen en te stockeren.

6.2 Materiaal beschikbaar in de infrastructuur

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

- De leerlingen moeten kunnen beschikken over zoek- en printmogelijkheden:
 - Voldoende computers (laptops, tablets...) voor elke werkende leerling
 - Bij grote groepen kan eventueel in twee groepen worden gewerkt waarbij verschillende taken worden uitgevoerd in een afzonderlijk lokaal.
 - In het lokaal is er minstens een beperkte mogelijkheid om op te zoeken (bv. minstens 2 computers voor de leerlingen).
 - Mogelijkheid tot printen van grote en kleurenprints.
- (Semi)professionele strijkapparatuur.
Voor elke werkende leerling: een naaimachine met toebehoren.
Overlock machine: minimum één.
Blindzomer.

6.3 Materiaal waarover elke leerling moet kunnen beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren moet elke leerling over onderstaand materiaal kunnen beschikken. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- (Goedkope) stoffen voor gebruik door de leerlingen bv. als proefmateriaal: katoen, wol, linnen.
- Klein gereedschap.
- Tas, doos of kist om persoonlijke materialen in op te bergen.
- Persoonlijke materialen: diverse scharen, kopselden, naainaalden, lintmeter, zoommeter, tornmesje, breekmes, krijt of zeepje, potloden, lat van 50cm, boogmal, geodriehoek van 30cm.
- Patroonpapier.
- (Grote) latten en tekendriehoeken.
- Fournituren.
- Bevestigingsmaterialen, lijm, plakband, tape

7 Concordantie

De concordantietabel geeft aan welke leerplandoelen doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren. [zie disclaimer]

Leerplandoel	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
0	BK 1.1; BK 1.2; BK 1.3; BK 1.4
1	BK 2.1
2	BK 2.1
3	BK 2.1; BK 2.4
4	BK 1.3
5	BK 2.6; BK 2.12
6	BK 2.2
7	BK 2.11

8	BK 1.3
9	--
10	BK 2.11
11	BK 2.11
12	BK 2.10
13	BK 2.5
14	BK 2.5; BK 2.7; BK 2.8; BK 2.9
15	BK 1.4; BK 2.3
16	BK 2.5
17	BK 2.7
18	BK 1.2; BK 2.9
19	BK 2.10; BK 2.12
20	BK 2.4
21	BK 2.10
22	BK 1.3; BK 2.10

7.1 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1.1 Werken in een teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures)

1.2 Kwaliteitsbewust handelen

1.3 Economisch en duurzaam handelen

1.4 Veilig, ergonomisch en hygiënisch handelen

2.1 De leerlingen volgen de evoluties en trends in mode op.

2.2 De leerlingen communiceren functioneel in het Nederlands

met aandacht voor: vakjargon.

2.3 De leerlingen richten de werkplek doelgericht in.

2.4 De leerlingen leggen de juiste materialen en accessoires klaar

met aandacht voor:

- kleur;
- stijl.

2.5 De leerlingen maken de te verwerken onderdelen van kleding en interieurartikelen klaar voor verwerking

met inbegrip van kennis van: kenmerken van weefsels en textielmaterialen.

2.6 De leerlingen ontvangen, etiketteren, identificeren en sorteren de goederen en plaatsen ze op de bestemde plaats.

2.7 De leerlingen verwerken/bewerken de productonderdelen volgens de specificaties van de technische fiche of instructies.

2.8 De leerlingen verwerken stukken en onderdelen van kleding en interieurartikelen

met inbegrip van kennis van:

- machinale stiktechnieken;
- assemblage- en montagetechnieken voor kleding;
- werking en bediening van de strijkapparatuur;
- manuele en machinale hersteltechnieken voor kleding- en confectieartikelen.

2.9 De leerlingen werken de stukken af

met inbegrip van kennis van:

- afwerkingstechnieken werking en bediening van de strijkapparatuur;
- werking en bediening van de wasmachine.

2.10 De leerlingen voeren eenvoudige retouches uit i.f.v. de opdracht

met inbegrip van kennis van:

- technieken om maten te nemen (kleding);
- afwerkingstechnieken;
- eenvoudige retouchetechnieken.

2.11 De leerlingen presenteren artikelen op een commerciële manier met oog voor productbeleving

met inbegrip van kennis van: presentatietechnieken.

2.12 De leerlingen registreren gegevens i.v.m. de activiteiten: productie, materiaalverbruik, klantenbestand, levering en verkoop

met inbegrip van kennis van: rapporteringsmogelijkheden; productieproces.

Inhoud

1	Algemene inleiding	5
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	5
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.4	Differentiatie	7
1.5	Opbouw van de leerplannen.....	8
1.6	Tot slot	8
2	Situering	9
2.1	Samenhang in de tweede graad	9
2.1.1	Samenhang binnen de studierichting	9
2.1.2	Samenhang over de finaliteiten heen.....	9
2.2	Plaats in de lessentabel.....	9
3	Pedagogisch-didactische duiding.....	9
3.1	Moderealisatie en textielverzorging en het vormingsconcept.....	9
3.2	Krachtlijnen	10
3.3	Opbouw.....	11
3.4	Leerlijnen.....	11
3.4.1	Samenhang in de tweede graad	11
3.4.2	Samenhang met de derde graad.....	11
3.5	Aandachtspunten.....	11
4	Leerplandoelen	12
4.1	Commerciële presentatie en lifestyle (CPL)	13
4.1.1	Commerciële artikelenkennis (accessoires, kleding en interieurartikelen).....	13
4.1.2	Etaleren en presenteren	15
4.2	Mode	16
4.2.1	Assemblage- en afwerkingstechnieken	17
4.2.2	Retouchetechnieken	19
5	Lexicon	20
6	Basisuitrusting	22
6.1	Infrastructuur	22
6.2	Materiaal beschikbaar in de infrastructuur	22
6.3	Materiaal waarover elke leerling moet kunnen beschikken.....	23

7	Concordantie	23
7.1	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	24